



نوشته: باربارا یونل  
ترجمه: مینوکسانیان

## دانش آموز و تکالیف درسی

نمره عالی ملاک نیست، بلکه تلاش اوست که اهمیت دارد.

○ انجام تکالیف باید برای کودک سرگرم کننده و لذت بخش باشد. استعداد، خلاقیت و مهارت‌های هر کودک منحصر فرد و قابل ملاحظه است، از این رو باید به علاقه‌های او توجه کنید.

○ با معلم فرزندان ارتباط داشته باشید و به کمک هم راهی برای پیشرفت برنامه‌های تحصیلی او بیابید.

○ نقش راهنما را در کنار فرزند خود ایفا کنید و با کمک و تلاش خودش شرایطی فراهم آورید که به جای اینکه تکلیف درسی خود را

ظرفه رفتن از انجام تکالیف درسی هنگامی آغاز می‌شود که کار بچه‌ها با هم مقایسه شده، موضوع نمره مطرح می‌گردد. به عبارت دیگر، کار دانش آموز با نمره محک زده می‌شود و بدین ترتیب، احساس موفقیت و شایستگی و با شکست و عدم قابلیت در او پدید می‌آید. در این زمینه، توجه اولیا و مربیان گرامی را به نکات زیر جلب می‌کنیم:

○ به فرزندان بیاموزید که موفقیت وی در گرو تلاش و کوشش اوست و نمره‌های خوب به دست نمی‌آید، مگر در سایه تلاش و سخت‌کوشی. همچنین کودک ما باید بداند که

شعری می‌سراید، به او بگویید: "از تمرکز فکر و توجهت برای انجام این کار خوشحالم."

○ به فرزندتان کمک کنید تا به خاطر تلاشش احساس غرور کند: وقتی با یک نمره خوب به خانه می‌آید، بگویید: "باید به خاطر تلاشت و گرفتن این نمره، احساس غرور کنی." این کار باعث می‌شود کودکانتان احساس کند که این نمره به او تعلق دارد و این کار را برای شما انجام نداده که احساس غرور کنید.

○ الگوی نظم و ترتیب برای او باشید: کودکی که الگویی برای تقلید انضباط نداشته باشد، آن را نخواهد آموخت.

○ کودک را به گوش دادن تشویق نمایید: از او سؤال کنید معلمش در مدرسه چه گفته است. راجع به برنامه‌ای که از تلویزیون تماشا کرده سؤال کنید. از او بخواهید سرودی را گوش کرده و آن را تکرار کند. از او درباره عقاید و خواسته‌هایش سؤال کنید. با دقت به حرفهایش گوش دهید و از این طریق الگوی خوبی برایش باشید.

### کارهایی که باید انجام داد

□ به کودک خود کمک کنید تا اهداف خود را مشخص نماید: بدست آوردن نمره عالی در یک درس یا تمام دروس، شاید هدفی نباشد که فرزند شما بتواند به آن دسترسی پیدا کند، ولی امکان حل کردن تمرینهای چند صفحه از کتاب ریاضی یا یادگیری یک درس احتمالاً برای او آسان است و او را قدم به قدم به هدفی که در حد توان او باشد، می‌رساند. برای انجام آن کار

بفرنج و پیچیده بدانند، آن را ساده و شیرین بیاید.

○ کودک باید مطالعه را مقدم بر هر چیز بداند: کودکی که ببیند والدینش از مطالعه و خواندن کتاب و روزنامه لذت می‌برند، می‌آموزد که او نیز چنین باشد. والدین با مطالعه کتابها و مجلات و نشان دادن علاقه به برنامه‌های علمی، عملاً این روش و منش را به کودکان خود می‌آموزند. کودک خود را به نمایشگاه و موزه ببرید و علاقه و توجه او را به فراگیری هر چه بیشتر مطالب و موضوعات علمی، تحسین کنید.

○ کودک را به پرسیدن تشویق کنید: به سؤالات او مانند: "چرا پدر بزرگ سیگار می‌کشد؟"، "چه موقع به مسافرت می‌رویم؟" و ... با اشتیاق و توجه جواب دهید تا متوجه شود که به پرسشهای او اهمیت می‌دهید و بدین ترتیب زمینه را برای پرسیدن سؤالات شخصی و درسی اش مساعد ببیند.

○ ساعات تماشای تلویزیون را محدود کنید: کودکی که یاد گرفته است از طریق تلویزیون مطالب حاضر و آماده در اختیارش قرار گیرد، علاقه‌ای به تحقیق و جست‌وجوی مطالب از خود نشان نمی‌دهد. انرژی و توان کودک را برای خواندن کتابهایی که مورد علاقه اوست و نیز نوشتن داستان و انجام بازیهای فکری به کار بگیرید.

○ خلاقیت را در کودکان تشویق نمایید: وقتی یک کار دستی می‌سازد، نقاشی می‌کند یا

### کارهایی که نباید انجام داد

□ برای انجام تکالیف با کودکان بحث و مجادله نکنید: اگر رغبتی برای انجام تکالیفش نشان نمی‌دهد، بگویید: "متأسفم که وقت را بیهوده می‌گذرانی." این بدان معنی است که نمی‌خواهی وقت آزاد داشته باشی تا بسازی کنی - تلویزیون تماشا کنی. "صحبت خود را در کمال آرامش و به حالت بی‌تفاوت بیان نمایید. اجازه دهید که کودکان در مورد صحبت شما فکر کند و تصمیم بگیرد.

□ تکالیفش را برای او تصحیح نکنید: باید تکالیفش را انجام دهد - بعد در مدرسه نمره‌ای بیاورد و اشکالاتش را بفهمد. در این صورت دفعات بعد آنها را با توجه بیشتری انجام خواهد داد. مگر آنکه معلم بخواهد که تکالیفش را تصحیح کنید و نمره بدهید.

□ فرزند خود را به منظور بدست آوردن نمرات بالاتر تهدید نکنید: به او نگوید که اگر نمرات بهتری نیاورد، چه خواهید کرد. این تهدیدها فقط به او نشان می‌دهد که به دردسر خواهد افتاد. به جای آن بگویید: "تولیاقت آن را داری که نمرات بهتری بگیری، بیا در این مورد فکری کنیم." می‌توانید برای این برنامه‌ریزی از راه‌حلهای پیشنهادی که در ابتدای این گفتار آمده استفاده نمایید.

□ فعالیت ذهنی کودک را مختل نکنید: در حین انجام تکالیف از کودک سؤال نکنید، یا او را دنبال کاری نفرستید. بعضی از کودکان وقتی آدامس می‌چوند، سرشان را می‌خارانند، یا صندلی را تکان می‌دهند، بهتر می‌توانند

برایش پاداشی در نظر بگیرید - مثلاً بگویید که بعد از حل ۱۰ مسأله ریاضی می‌تواند با دوستش بازی کند.

□ وقت انجام تکالیف را مشخص نمایید: بهترین ساعات انجام تکالیف منزل، بعد از مدرسه است. بعد از اینکه خستگی کودک از بین رفت، بهتر است کارش را انجام دهد. بعد از انجام هر تکلیف بهتر است چند دقیقه استراحت کند. بعد او آزاد خواهد بود که کارهای مورد علاقه‌اش را انجام دهد. مثلاً از تلویزیون برنامه کودک را تماشا کند و از این طریق پاداش خود را دریافت نماید.

اگر کودک بعد از ظهر به مدرسه می‌رود، موقع رسیدن به خانه علاقه دارد که کمی بازی کند یا تلویزیون تماشا نماید و سپس تکالیفش را با دلگرمی بیشتر و روحیه بهتر انجام دهد.

□ برای انجام تکالیف کودک جایی مشخص شود: هر کودک به نوعی می‌تواند تمرکز حواس داشته باشد. یکی در اطاقش کارآیی بیشتری دارد، دیگری دوست دارد پهلوی شما - حتی روی میز آشپزخانه که شما آنجا هستید، تکالیفش را انجام دهد. در این زمینه کودک را راحت بگذارید.

□ تکالیفش را در یک دفترچه یادداشت کند: در این صورت فراموش نخواهد کرد که چه کارهایی باید انجام دهد. قدم به قدم با او برای انجام تکالیفش جلو نروید. از او بخواهید در صورت نیاز شما را صدا بزند. بعد از اتمام کارش آنها را مطابق با دفترچه یادداشت کنترل کنید.

نکنید که: "منتهای کوششت را بکن"، چون پیامد این جمله این است: "کامل و بی نظیر باش"، یک هدف غیرممکن، و این تصوّر با فشار روحی برای کودک همراه خواهد شد.

□ از سرزنش در مورد اشتباهاتش پرهیز کنید: به جای اینکه کارهای اشتباه او را به رخش بکشید، قسمت‌های خوب کار او را تشویق نمایید. بگویید: "این قسمت را خوب انجام داده‌ای. بین آیا می‌توانی قسمت دیگر را هم به این خوبی انجام دهی!" بدین ترتیب کودک به خاطر انجام کار خوب خود پاداش دیده، دقت بیشتری می‌کند و سعی خواهد کرد کارش را بهتر انجام دهد.

□ هنگام انجام تکالیف منزل، در تمامی لحظات او را زیر نظر نداشته باشید: زمانی که کودک شما تکالیفش را انجام می‌دهد، به دلیل اضطرابهای شخصی و حساسیت زیاد از حدّ خود، مرتباً در کارش نظارت و رسیدگی نکنید، مگر اینکه خود او تقاضا کند. وقتی پدر یا مادر مسؤولیت انجام تکالیف مدرسه کودک را به عهده می‌گیرند، او مخالفتی از خود نشان نمی‌دهد، ولی بعد از آن دیگر پدر یا مادر نخواهند توانست خودشان را از این بن بست نجات دهند. ممکن است این کار ابزاری در دست کودک شود که وی از آن برای تنبیه والدین یا باج‌گیری از آنها استفاده کند. اگر والدین نسبت به مسائل جزئی مربوط به تکالیف کودک حساسیت کمتری نشان دهند، این پیام را به کودک می‌دهند: انجام تکالیف مدرسه مسؤولیتش با توست. "در این صورت آرامش و شادی بیشتری به زندگی خانوادگی راه پیدا خواهد کرد.

تکالیفشان را انجام دهند، در این زمینه محدودیت برقرار نکنید.

□ از کودک نخواهید که عالی باشد: هیچ کس قادر نیست به درجه کمال مطلق برسد. از او بخواهید کارش را بهتر انجام دهد، نه اینکه منحصر به فرد و بی نظیر باشد.

□ برای گرفتن نمره خوب به کودک رشوه ندهید: به خاطر آوردن نمره‌های خوب به او قول جایزه ندهید. یادگیری ناشی از زحمت چند ماهه او هم بعد از گرفتن کارنامه‌اش نباید با پول و یا جایزه، پاداش داده شود. در این صورت او فکر خواهد کرد که برای دریافت پول یا شیئی تلاش کرده، نه صرفاً به خاطر یادگیری.

□ فرزند خود را به خاطر نمرات پایین سرزنش و تنبیه نکنید: کودکانی که به این دلیل سرزنش می‌شوند، فقط یاد می‌گیرند که از شخص تنبیه کننده فاصله بگیرند، نه اینکه ایراد خود را بر طرف کنند.

□ برای انجام مرتب تکالیف، به فرزند خود نق نزنید: عده‌ای از کودکان همواره چهره پدر یا مادر خود را مجسم می‌کنند، در حالی که به آنها برای انجام تکالیف فشار می‌آورند و نق می‌زنند. به این دلیل کودک گاهی به دروغ می‌گوید که تکلیفی برای انجام دادن ندارد.

□ روی نمره تکیه نکنید: کودک باید بیاموزد که برای یادگیری تلاش بکند، نه اینکه برای نمره کار کند. به طور مرتب به او گوشزد